

(IT-95-5/18)

**RADOVAN
KARADŽIĆ**

Optužen za genocid, istrebljenje, ubistvo, progone, deportaciju, nečovječna djela, djela nasilja s primarnim ciljem širenja terora među civilnim stanovništvom, protivpravne napade na civile, uzimanje talaca

RADOVAN KARADŽIĆ

Jedan od osnivača Srpske demokratske stranke (SDS); predsjednik SDS-a do 19. jula 1996. kad je podnio ostavku; predsjedavajući Saveza za nacionalnu bezbjednost takozvane Srpske Republike Bosne i Hercegovine (kasnije Republike Srpske "RS"); predsjednik tročlanog predsjedništva RS od dana njegovog osnivanja 12. maja 1992. do 17. decembra 1992., a nakon tog datuma jedini predsjednik Republike Srpske i vrhovni komandant njenih oružanih snaga

Zločini za koje je optužen (primjeri):

Genocid:

- U dogovoru s drugima je počinio, planirao, podsticao, naredio i/ili pomagao i podržavao genocid nad dijelom nacionalnih, etničkih i/ili vjerskih grupa bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, kao takvih. Učestvovao je u udruženom zločinačkom poduhvatu (UZP) da se bosanski Muslimani i bosanski Hrvati trajno uklone s područja u BiH na koja su bosanski Srbi polagali pravo;
- Učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu da se bosanski Muslimani u Srebrenici eliminišu ubijanjem srebreničkih muškaraca i dječaka, kao i prisilnim odvođenjem žena, djece i dijela starijih muškaraca iz Srebrenice.

Progoni, istrebljenje, ubistvo, deportacija, nehumana djela (zločini protiv čovječnosti):

- U dogovoru s drugima počinio je, planirao, podsticao, naredio i/ili pomagao i podržavao progone bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata na političkoj i/ili vjerskoj osnovi u sljedećim opštinama: Banja Luka, Bijeljina, Bosanski Novi, Bratunac, Brčko, Foča, Hadžići, Ilidža, Ključ, Novi Grad, Novo Sarajevo, Pale, Prijedor, Rogatica, Sanski Most, Sokolac, Višegrad, Vlasenica, Vogošća i Zvornik (dalje u tekstu: opštine), kao i progone bosanskih Muslimana Srebrenice;
- Odgovoran je za djela istrebljivanja i ubistva, koja su bila dio cilja trajnog uklanjanja bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata s područja na koje su bosanski Srbi polagali pravo, a koja su izvršili pripadnici srpskih snaga i politički i državni organi bosanskih Srba u periodu od marta 1992. do 30. novembra 1995., uključujući ubijanja za vrijeme i nakon preuzimanja vlasti u opštinama, i ubijanja u vezi sa zatočeničkim objektima u opštinama;

Ubistvo, djela nasilja s primarnim ciljem širenja terora među civilnim stanovništvom, protivpravni napadi na civile, uzimanje talaca (kršenje zakona i običaja ratovanja):

- U periodu od aprila 1992. do novembra 1995., Karadžić je u dogovoru s drugim učesnicima ovog udruženog zločinačkog poduhvata formulisao i proveo vojnu strategiju granatiranja i snajperskog djelovanja radi ubijanja, sakaćenja, ranjavanja i terorisanja civilnog stanovništva Sarajeva. Granatiranjem i snajperskim djelovanjem ubijeno je i ranjeno na hiljade civila oba pola i svih uzrasta, uključujući djecu i starije osobe.

- U periodu od približno 26. maja 1995. do 19. juna 1995., snage bosanskih Srba zatočile su više od dvije stotine pripadnika mirovnih snaga i vojnih posmatrača UN-a na raznim lokacijama, uključujući Pale, Sarajevo, Banju Luku i Goražde, i držale ih kao taoce na raznim lokacijama u RS-u. Trećim stranama, uključujući komandante NATO-a i UN-a, upućene su prijetnje da će daljnji napadi NATO-a na vojne ciljeve bosanskih Srba dovesti do ranjavanja, smrti ili zadržavanja zatočenika u zatočeništvu. Dio zatočenih je u zatočeništvu bio napadan i na druge načine maltretiran.

Datum rođenja	19. juna 1945. u opštini Šavnik, Crna Gora
Optužnica	Prva optužnica: 25. jula 1995.; Odvojena optužnica (Srebrenica): 16. novembra 1995.; Izmijenjena optužnica: 31. maja 2000., Druga izmijenjena optužnica: 16. februar 2009.; Treća izmijenjena optužnica: 26. februar 2009.; Treća izmijenjena optužnica (označena): 19. oktobar 2009.
Uhapšen	21. jula 2008. (po saopštenju srpskih vlasti)
Prebačen na MKSJ	30. jula 2008.
Prvo i daljnja stupanja pred Sud	31. jul 2008. - odgodio izjašnjavanje o krivici za 30 dana; 29. avgusta 2008. nije se izjasnio o krivici, te je u njegovo ime uneseno da se ne osjeća krivim; 3. mart 2009. - nije se izjasnio o krivici, te je u njegovo ime uneseno da se ne osjeća krivim

STATISTIČKI PODACI

PRETPRETRESNI POSTUPAK	
Početak suđenja	26. oktobar 2009.
Pretresno vijeće III	sudija O-Gon Kwon (predsjedavajući), sudija Howard Morrison, sudija Melville Baird i sudija Flavia Lattanzi (rezervni sudija)
Optužba	Alan Tieger, Hildegard Uertz-Retzlaff
Obrana	Zastupa se sam; Richard Harvey (zastupnik odbrane za slučaj potrebe)

POVEZANI PREDMETI <i>po geografskom području</i>	
BANOVIĆ (IT-02-65/1) "LOGORI OMARSKA I KERATERM"	
BLAGOJEVIĆ I JOKIĆ (IT-02-60) "SREBRENICA"	
BOROVNICA (IT-95-3) "PRIJEDOR"	
BRĐANIN (IT-99-36) "KRAJINA"	
ERDEMOVIĆ (IT-96-22) "POLJOPRIVREDNO DOBRO PILICA"	
GALIĆ (IT-98-29) "SARAJEVO"	
KRAJIŠNIK (IT-00-39 & 40) "BOSNA I HERCEGOVINA"	
KRNOJELAC (IT-97-25) "FOČA"	
KRSTIĆ (IT-98-33) "SREBRENICA-DRINSKI KORPUS"	
KUNARAC <i>i drugi</i> (IT-96-23 & 23/1) "FOČA"	
KVOČKA <i>i drugi</i> . (IT-98-30/1) "LOGORI OMARSKA I KERATERM"	
MEJAKIĆ <i>i drugi</i> . (IT-02-65) "LOGORI OMARSKA I KERATERM"	
MILOŠEVIĆ (IT-02-54) "KOSOVO, HRVATSKA I BOSNA I HERCEGOVINA"	
MLADIĆ (IT-09-92) "BOSNA I HERCEGOVINA" I "SREBRENICA"	
MRĐA (IT-02-59) "PLANINA VLASIC"	
PLAVŠIĆ (IT-00-39 & 40/1) "BOSNA I HERCEGOVINA"	

OBRENOVIĆ (IT-02-60/2) "SREBRENICA"
PERIŠIĆ (IT-04-81)
POPOVIĆ <i>i drugi</i> (IT-05-88) "SREBRENICA"
SIKIRICA <i>i drugi</i> (IT-95-8) "LOGOR KERATERM"
STANIŠIĆ I ŽUPLJANIN (IT-08-91)
STAKIĆ (IT-97-24) "PRIJEDOR"
TADIĆ (IT-94-1) "PRIJEDOR"
TOLIMIR (IT-05-88/2)

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prva optužnica protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića (broj predmeta IT-95-5) podnesena je 24. jula 1995., potvrđena 25. jula 1995. i teretila ih je za genocid i druge zločine počinjene nad civilima širom teritorije Bosne i Hercegovine. Dana 14. novembra 1995., tužilac je podnio posebnu Spojenu optužnicu protiv iste dvojice optuženih (broj predmeta IT-95-18), koja je potvrđena 16. novembra 1995. i odnosila se samo na događaje koji su se desili u Srebrenici u julu 1995. godine.

Objedinjenjem dvije prvobitne optužnice u jedan dokument, podnesena je izmijenjena optužnica protiv Karadžića (broj predmeta IT-95-5/18) 24. maja 2000.

Dana 22. septembra 2008., Tužilaštvo je podnijelo zahtjev za izmjenu optužnice, tražeći, između ostalog, da se ukloni optužba za saučesništvo u genocidu i da se tačka optužnice za genocid podijeli u dvije tačke s tim da se svaka od dvije nove tačke odnosi na tačno određeno vremensko razdoblje i lokaciju. Nadalje, Tužilaštvo je smanjilo ukupni navedeni broj opština u kojima je, tvrdi se, optuženi počinio krivična djela s 41 na 27. Dana 16. februara 2009., Pretresno vijeće je odobrilo zahtjeve Tužilaštva osim zahtjeva da se dodatno uvrste tri incidenta ubistva smatrajući "da nisu potkrijepljeni dokazima". Dana 17. februara 2009. Tužilaštvo je podnijelo hitni zahtjev tražeći da Pretresno vijeće ponovno razmotri svoju odluku o jednom incidentu ubistva u logoru Sušica. Dana 26. februara 2009. Pretresno vijeće je ponovno razmotrilo svoju prijašnju odluku i naložilo Tužilaštvu da podnese novu optužnicu koja će uključivati navedeni incident u logoru Sušica. Treća izmijenjena optužnica je podnesena 27. februara 2009.

Dana 22. jula 2009., Pretresno vijeće je naložilo Tužilaštvu da podnese pismeni podnesak o potencijalnoj primjeni pravila 73bis kako bi se smanjio obim suđenja. Dana 31. augusta 2009., Tužilaštvo je podnijelo svoj podnesak u kojem predlaže uklanjanje više opština iz postupka izvođenja dokaza kao i individualne incidente ili mjesta zločina povezane s preostalim opštinama, enklavom Srebrenice i opsadom Sarajeva. Dana 8. oktobra 2009., Tužilaštvu je naloženo da podese označenu verziju optužnice u skladu s podneskom. Označena verzija optužnice ("optužnica") podnesena je 19. oktobra 2009. Sedam opština (Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Čajniče, Donji Vakuf, Ilijaš, Kalinovik, i Kotor Varoš) u potpunosti je uklonjeno iz nove optužnice, a broj incidenata za koje se optuženi tereti u osmoj opštini, opštini Višegrad, smanjen je na samo jedan incident.

U Optužnici se navodi da je najkasnije od oktobra 1991. do 30. novembra 1995., Karadžić učestvovao u sveobuhvatnom udruženom zločinačkom poduhvatu da se stanovništvo muslimanske i hrvatske nacionalnosti trajno ukloni s područja BiH na koja su bosanski Srbi polagali pravo, sredstvima koja su uključivala činjenje zločina navedenih u optužnici. Navodi se da je namjeru počinjenja tih zločina dijelio s drugim učesnicima tog zločinačkog poduhvata, uključujući: Ratka Mladića, Momčila Krajišnika, Slobodana Miloševića, Biljanu Plavšić, Nikolu Koljevića, Miću Stanišića, Momčila Mandića, Jovicu Stanišića, Franka Simatovića, Željka Ražnatovića (zvanog Arkan) i Vojislava Šešelja.

Nadalje se navodi da je Karadžić od aprila 1992. do novembra 1995. učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu, u kojem su učestvovali i Krajišnik, Mladić, Plavšić, Koljević, Šešelj, Stanislav Galić i Dragomir Milošević, da se pokrene i provede kampanja snajperskog djelovanja i granatiranja usmjerena protiv civilnog stanovništva Sarajeva, čiji je primarni cilj bio širenje terora među civilnim stanovništvom. Taj cilj je uključivao činjenje zločina terorisanja, protivpravnih napada na civile i ubistva, za koje se optuženi tereti u Optužnici.

U Optužnici se dalje navodi da je počevši od dana koji su neposredno prethodili provođenju plana da se

eliminišu bosanski Muslimani u Srebrenici 11. jula 1995., pa sve do 1. novembra 1995. Karadžić učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu da se bosanski Muslimani u Srebrenici eliminišu ubijanjem srebreničkih muškaraca i dječaka, kao i prisilnim odvođenjem žena, djece i dijela starijih muškaraca iz Srebrenice. Među učesnicima tog udruženog zločinačkog poduhvata bili su i članovi političkih i državnih organa bosanskih Srba na republičkom nivou; članovi političkih i državnih organa bosanskih Srba na regionalnom, opštinskom i lokalnom nivou na području Srebrenice, Vlasenice, Bratunca i/ili Zvornika, ili nadležni za ta područja; komandanti, pomoćnici komandanata, viši oficiri i načelnici jedinica VRS-a i MUP-a koje su djelovale na područjima u zoni odgovornosti Drinskog korpusa i/ili u opštini Trnovo, ili su ta područja bila u njihovoj zoni odgovornosti; i pripadnici jedinice MUP-a Srbije poznate pod nazivom "Škorpioni". Alternativno, neke ili sve te osobe nisu bile učesnici tog udruženog poduhvata, ali su ih učesnici udruženog zločinačkog poduhvata koristili da izvrše zločine počinjene u realizaciji njegovog cilja.

Takođe se navodi da su u periodu od 26. maja do 19. juna 1995., snage bosanskih Srba na raznim lokacijama zatočile više od 200 pripadnika mirovnih snaga i vojnih posmatrača UN-a, među ostalim, na Palama, u Sarajevu, Banja Luci i Goraždu i držale ih na raznim lokacijama u Republici Srpskoj, uključujući lokacije od strateškog ili vojnog značaja kako bi te lokacije osiurale od vazdušnih napada NATO-a i spriječile daljnje vazdušne napade. Dio zatočenih je u zatočeništvu bio napadan i na druge načine maltretiran.

Radovan Karadžić se tereti na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i krivične odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- **genocid, progone, istrebljenje, ubistvo, deportaciju, nehumana djela** (genocid, zločini protiv čovječnosti, članovi 4 i 5),
- **ubistvo, protivpravne napade na civile, djela nasilja s primarnom svrhom širenja terora među civilnim stanovništvom, uzimanje talaca** (kršenje zakona i običaja ratovanja, član 3).

POSTUPAK U SKLADU S PRAVILOM 61

U nekim slučajevima kada Međunarodni sud nije u mogućnosti da optuženog dovede u pritvor, postupa se u skladu s pravilom 61 Pravilnika o postupku i dokazima. U postupku u skladu s ovim pravilom, Pretresno vijeće u punom sastavu javno pregleda optužnicu i dokazni materijal i, ukoliko utvrdi da postoje razumne osnove za sumnju da je optuženi počinio neko ili sva krivična djela za koja se tereti, ono će potvrditi optužnicu i izdati međunarodni nalog za hapšenje kako bi se osiguralo da će optuženi biti uhapšen ako pokuša da pređe međunarodnu granicu. Osim toga, ako Tužilac uvjeri Vijeće da optužnica nije uručena optuženom zbog neuspjeha ili odbijanja države da saraduje sa Sudom, Vijeće će to potvrditi. Predsjednik Međunarodnog suda, nakon konsultacija sa predsjedavajućim sudijama pretresnih vijeća, može zatim obavijestiti Savjet bezbjednosti UN-a o odbijanju države da saraduje. Rasprava u skladu s pravilom 61 nije suđenje u odsustvu i ne bavi se utvrđivanjem krivice.

Nakon što su optužnice protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića potvrđene 24. jula 1995. i 16. novembra 1995., nalozi za hapšenje su poslani Saveznoj Republici Jugoslaviji (Srbija i Crna Gora), Republici Bosni i Hercegovini i vlastima bosanskih Srba (Republika Srpska). Dana 18. juna 1996., s obzirom da optužnice nisu uručene, a tužilac je poduzeo sve razumne korake da optužene obavijesti o postojanju optužnica, sudija Claude Jorda je naložio da se obje optužnice podnesu Pretresnom vijeću na pregled u skladu s pravilom 61 Pravilnika o postupku i dokazima.

Pretresno vijeće je 11. jula 1996. potvrdilo sve tačke optužnice nakon što se uvjerilo da je Tužilaštvo predložilo dokaze koji pružaju razumne osnove za sumnju da su Karadžić i Mladić počinili navedena krivična djela. Vijeće je izdalo međunarodni nalog za hapšenje i naložilo da on bude poslan svim državama i multinacionalnim vojnim snagama za provedbu mira (IFOR) pod vođstvom NATO-a koje su tada djelovale u BiH.

Pretresno vijeće je takođe smatralo da se propust da se Karadžić i Mladić uhapsu može pripisati odbijanju Savezne Republike Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) i Republike Srpske da saraduju s MKSJ-om. Pretresno vijeće je posebno napomenulo da taj propust predstavlja kršenje obaveza koje je SRJ preuzela u ime Republike Srpske u vrijeme potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma. Vijeće je izjavilo da je kao garant Republike Srpske, SRJ odgovorna za propust ovog entiteta da izvršava svoje obaveze. U skladu s tim, Pretresno vijeće je zatražilo od predsjednika Međunarodnog suda da o tome obavijesti Savjet

bezbjednosti UN-a. Dana 11. jula 1996. predsjednik Antonio Cassese je u tu svrhu uputio pismo. Savjet bezbjednosti je nakon toga izdao nekoliko rezolucija kojima je pozvao na saradnju s Međunarodnim sudom i izjavio da će se i dalje aktivno baviti ovim pitanjem.

SUĐENJE

Suđenje je počelo 26. oktobra 2009. Optuženi nije bio prisutan jer je tvrdio da mu nije osigurano adekvatno vrijeme za pripremu. Dana 27. oktobra i 2. novembra 2009., Tužilaštvo je iznijelo svoju uvodnu riječ iako Karadžić ponovno nije prisustvovao postupku. Nakon toga, 3. novembra 2009., održan je administrativni pretres na kojem se razgovaralo o tom problemu. Dana 5. novembra 2009., Vijeće je donijelo odluku u kojoj je konstatiralo da je optuženi "u znatnoj mjeri i uporno opstruirao pravično i ekspeditivno vođenje suđenja protiv njega", i na taj način stekao uslove za imenovanje branioca koje je navelo Žalbeno vijeće u predmetu Milošević. Vijeće je stoga naložilo sekretaru Suda da imenuje branioca koji će se pripremiti da zastupa Karadžićeve interese na suđenju. Naložilo je i da se suđenje mora nastaviti u ponedjeljak, 1. marta 2010. Međutim, Vijeće je nadalje izjavilo da će Karadžić nastaviti sam sebe zastupati, između ostalog i tako što će se baviti pitanjima koja će se svakodnevno pojavljivati, kao što je podnošenje podnesaka i odgovora na podneske optužbe, i dalje se pripremati za suđenje. Međutim "ako optuženi i dalje bude odsutan u nastavku suđenja u martu, ili ako se bude ponašao na bilo koji drugi način koji ometa pravično i ekspeditivno vođenje suđenja, izgubit će pravo na samozastupanje, neće više imati pravo na pomoć dodijeljenog tima odbrane, a imenovani branilac će preuzeti odbranu kao dodijeljeni branilac.

Richard Harvey je imenovan braniocem optuženog 19. novembra 2009.

Optuženi je iznio svoju uvodnu riječ 1. i 2. marta 2010.

Optužba je počela izvoditi svoje dokaze 13. aprila 2010.

Dana 4. maja 2012, posljednji svjedok optužbe završio je sa svojim svjedičenjem. Početak izvođenja dokaza odbrane zakazano je za 16. oktobar 2012.